

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Politidirektoratet
Utlendingsdirektoratet
Utlendingsnemnda

Kopi: Departementene

Nr.
G-08/2020

Vår ref
20/1382

Dato
08.04.2020

G-08/2020 – Revidert rundskriv om ikrafttredelse av forskrift om bortvisning mv. av utlendinger uten oppholdstillatelse i riket av hensyn til folkehelsen

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet viser til forskrift 15. mars 2020 nr. 293 om bortvisning mv. av utlendinger uten oppholdstillatelse i riket av hensyn til folkehelsen (sist endret 8. april 2020). Forskriften har virkning for utlendinger som ankommer riket etter 16. mars kl. 08.00.

Det presiseres at forskriften ikke er til hinder for at norske borgere eller utlendinger med oppholdstillatelse kan reise inn i Norge. Det presiseres for øvrig at en utlending ikke lenger vil være «utlending uten oppholdstillatelse» når en søknad om oppholdstillatelse er innvilget. Dette gjelder selv om tillatelsen ennå ikke er effektivt. Også utlending som får innvilget søknad om oppholdstillatelse etter 16. mars kl. 08.00 vil falle utenfor kategorien «utlending uten oppholdstillatelse». Departementet vil snarlig komme tilbake til om det ut fra situasjonen er behov for å utsette tidspunktet for når nye tillatelser skal starte å løpe fra mv.

Dette rundskrivet erstatter rundskriv G-07/2020 av 30. mars 2020. Det er uklart hvordan situasjonen utvikler seg, og den endrer seg raskt. Virkningen av innførte smitteverntiltak må fortløpende vurderes og veies mot viktige samfunns- og næringsinteresser som berøres av tiltakene. Rundskrivet vil kunne bli gjenstand for hurtige endringer og tilpasninger.

2. Hovedreglene om bortvisning

I forskriften er det fastslått at utlendinger uten oppholdstillatelse kan bortvises av hensyn til folkehelsen, på grunn av utbrudd av den allmennfarlige smittsomme sykdommen Covid-19. Dette innebærer at alle utlendinger uten oppholdstillatelse, som ikke omfattes av noen av unntakene nedenfor, vil bli bortvist uten nærmere vurdering av hvilken smittefare de individuelt utgjør.

I forskriften er det fastsatt unntak for:

1. EØS-borgere som er bosatt i Norge, jf. forskriftens § 1 tredje ledd bokstav a
2. Familiemedlemmer til EØS-borgere, jf. utlendingsloven § 110 tredje og femte ledd, når familiemedlemmet er bosatt i Norge, jf. forskriftens § 1 tredje ledd bokstav b
3. EØS-borgere som er arbeidstakere og som har tiltrådt eller skal tiltre et arbeidsforhold i Norge, jf. utlendingsloven § 112 første ledd bokstav a, jf. forskriftens § 1 tredje ledd bokstav c
4. EØS-borgere som er selvstendig næringsdrivende som har etablert eller skal etablere næringsvirksomhet i Norge, jf. utlendingsloven § 112 første ledd bokstav a, jf. forskriftens § 1 tredje ledd bokstav d
5. Tjenesteytere fra en EØS-stat som faller inn under utlendingsloven § 110 fjerde ledd eller § 112 første ledd bokstav b (selvstendige oppdragstakere og utsendte arbeidstakere) som har påbegynt eller skal påbegynne et arbeidsoppdrag i Norge, jf. forskriftens § 1 tredje ledd bokstav e
6. Utlending som kun skal oppholde seg i lufthavntransitt før utreise fra Norge, jf. forskriftens § 2 bokstav a
7. Utlending som er omfattet av unntak fra karanteneplikten etter § 6 i forskrift 27. mars 2020 nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften), jf. forskriftens § 2 bokstav b
8. Utlending som søker beskyttelse i riket (asyl), jf. forskriftens § 2 bokstav c
9. Særlige grunner tilsier det, slik som særskilt omsorgsansvar for personer i Norge eller andre sterke velferdshensyn, jf. forskriftens § 2 bokstav d

Ad punktene ovenfor om EØS-borgere og deres familiemedlemmer som er bosatt eller arbeider i Norge

EØS-borgere som arbeider i Norge, omfatter også pendlere. Det understrekes imidlertid at det bare er nærmere definerte grupper som er unntatt fra karanteneplikten, jf. forskrift 27. mars 2020 nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften) § 6. Se også punkt 3 i dette rundskrivet.

Når det gjelder EØS-borgeres familiemedlemmer, presiseres det at det kun er familiemedlemmer som allerede er bosatt i Norge som er unntatt, jf. forskriftens § 1 tredje ledd bokstav b. Familiemedlemmer som ikke er bosatt i Norge kan bortvises, med mindre det foreligger «særlige grunner» som tilsier at de ikke skal bortvises, jf. forskriften § 2 bokstav d og punkt 4 nedenfor.

Med EØS-borgere og deres familiemedlemmer som er bosatt eller arbeider i Norge, forstås ikke EØS-borgere eller familiemedlemmer som bor eller arbeider på Svalbard.

Det som er fastsatt i forskriften for EØS-borgere, gjelder tilsvarende for sveitsiske borgere, jf. forskriften § 1 fjerde ledd.

I forskriften § 2a er det også fastsatt unntak for andre konkrete persongrupper:

Følgende utlendinger omfattet av § 1 første ledd kan ikke bortvises:

- a) utlendinger som har behov for å reise gjennom det norske fastlandet på vei til eller fra arbeid eller bosted på Svalbard,
- b) EØS-borgere og deres familiemedlemmer som har behov for å reise gjennom Norge for å komme seg hjem,
- c) nordiske statsborgere fra Færøyene, Grønland eller Åland, og deres familiemedlemmer, som er bosatt eller arbeider i Norge,
- d) samer under utøving av reindrift,
- e) utlendinger som gjennomfører ervervsmessig gods- og persontransport mot vederlag, eller som er på vei til eller fra slikt oppdrag,
- f) journalister og annet personell på oppdrag for utenlandsk medieinstitusjon,
- g) utlendinger som nevnt i utlendingsforskriften §§ 1-4 og 1-5, og som kan fremvise diplomat- eller tjenestepass, eventuelt nasjonalt pass i kombinasjon med norsk ID-kort utstedt av Utenriksdepartementet, eller i kombinasjon med Schengenoppholdskort for ambassadepersonell. Tilsvarende gjelder for sideakkrediterte diplomater og diplomatiske kurerer.
- h) militært personell som nevnt i utlendingsforskriften § 1-7 annet og tredje ledd, samt deres ektefelle, samboer eller barn tilmeldt og akseptert av Forsvarsdepartementet,
- i) utlendinger som arbeider på flyttbare eller faste innretninger, jf. utlendingsforskriften §§ 1-10 og 1-11,
- j) innehaver av gyldig luftfartssertifikat, jf. utlendingsforskriften § 2-9, på vei til eller fra aktiv tjeneste,
- k) sjømenn, på vei til eller fra aktiv tjeneste, med identitetskort nevnt i utlendingsforskriften § 2-8 eller filippinsk «Seafarer's Identification and Record Book» eller filippinsk nasjonalitetspass nevnt i utlendingsforskriften § 3-1 bokstav j,
- l) utlendinger som er gitt visum av norsk vedtaksmyndighet etter 15. mars 2020, jf. Justis- og beredskapsdepartementets instruks GI-08/2020,
- m) ektefelle, samboer eller barn av utsendt utenriksstjenestemann ved norsk utenriksstasjon,
- n) ansatte i internasjonale organisasjoner eller ansatte i organisasjoner som driver internasjonalt humanitært arbeid, som er på oppdrag eller på vei til eller fra oppdrag.

Ad pkt. a ovenfor om Svalbard

Det er gjort unntak for utlendinger som har behov for å reise gjennom det norske fastlandet på vei til eller fra arbeid eller bosted på Svalbard, jf. forskriften § 2a bokstav a. Dette er for å sikre at utenlandske borgere som bor eller arbeider på Svalbard, skal kunne passere det norske fastlandet når de er på gjennomreise mellom utlandet og Svalbard. Unntaket for utlendinger på vei *til* arbeid eller bosted på Svalbard må imidlertid også ses i sammenheng med Covid-19-forskriften § 10, om at alle som kommer fra utlandet skal være i karantene på det norske fastlandet før videre reise til Svalbard kan skje. Det presiseres at dette kravet fortsatt gjelder.

Utreise fra Svalbard til utlandet via det norske fastlandet for andre enn de som har arbeid eller bosted på Svalbard dekkes av unntaket om lufthavntransitt i forskriftens § 2 bokstav a. Det vises også til avsnittet nedenfor om at EØS-borgere og deres familiemedlemmer som har behov for å reise gjennom Norge for å komme seg hjem, ikke skal bortvises, jf. forskriften § 2a bokstav b, og at dette unntaket omfatter all transport.

Ad pkt. b ovenfor om EØS-borgere mv. som har behov for å reise gjennom Norge

Det er gjort unntak for EØS-borgere og deres familiemedlemmer som har behov for å reise gjennom Norge for å komme seg hjem. Det presiseres at unntaket omfatter all transport, men det må ses i sammenheng med karanteneplikten i § 7 i Covid-19-forskriften.

Unntaket omfatter også tilfeller hvor utlendingen ankommer Norge og det er rimelig grunn til at vedkommende ikke har billett for reise videre samme dag, eventuelt at vedkommende ennå ikke har klart å skaffe seg billett. Det forutsettes at utlendingen kan sannsynliggjøre at vedkommende vil gjøre det som er mulig for reise videre snarest, og at vedkommende vil overholde karanteneplikt under det midlertidige oppholdet i Norge.

3. Nærmere om unntak for de som er unntatt fra karanteneplikt

Forskriftens § 2 bokstav b fastslår at utlendinger som er omfattet av unntak fra karanteneplikten etter § 6 i Covid-19-forskriften, ikke kan bortvises.

Dette innebærer for det første at utlendinger som i arbeidsforhold reiser mellom bolig og arbeidssted, og i den forbindelse krysser grensene mellom Norge, Sverige og Finland, ikke skal, bortvises, jf. Covid-19-forskriften § 6 første ledd.

Dette innebærer videre at utlendinger som er «strengt nødvendige for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, herunder utlendinger som gjennomfører vare- og passasjertransport», ikke kan bortvises, Covid-19-forskriften § 6 andre ledd. Etter denne forskriften er det et krav at de er i arbeid eller reiser til og fra arbeid.

Andre utlendinger som ikke kan bortvises fordi deres tilstedeværelse i Norge er strengt nødvendig for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, vil kunne være utlendinger som er invitert av norske myndigheter for spesielle formål. Dette kan for eksempel dreie seg om utlendinger med særlig kompetanse på håndtering av virusutbrudd eller utlendinger som har annen kompetanse som helsevesenet eller andre samfunnskritiske funksjoner har bruk for.

De kritiske samfunnsfunksjonene er:

- Styring og kriseledelse
- Forsvar
- Lov og orden
- Helse og omsorg
- Redningstjeneste
- Digital sikkerhet i sivil sektor
- Natur og miljø
- Forsyningssikkerhet
- Vann og avløp
- Finansielle tjenester
- Kraftforsyning
- Elektronisk kommunikasjon
- Transport
- Satellittbaserte tjenester

I tillegg inkluderes apotek og renhold.

Til sist innebærer dette at utlendinger som reiser inn i Norge i forbindelse med gjennomføring av avtalt eller fastsatt samvær mellom foreldre og barn eller delt bosted for barn, ikke skal bortvises, jf. Covid-19-forskriften §6 femte ledd.

4. Nærmere om unntak av særlige grunner

Forskriftens § 2 bokstav d fastslår at utlendinger ikke kan bortvises dersom «særlige grunner tilsier det, slik som særskilt omsorgsansvar for personer i Norge eller andre sterke velferdshensyn». Dette gjelder blant annet:

- Mindreårige barn og fosterbarn til norsk borger eller utlending som bor eller jobber i Norge.
- Utlending som har et særskilt omsorgsansvar for personer som bor i Norge, herunder mindreårige barn eller fosterbarn eller andre med særskilte omsorgsbehov.

- Utlending som på grunn av sterke velferdshensyn har behov for å reise inn i Norge, og besøket ikke kan vente, f.eks. utlending som skal besøke døende eller alvorlig sykt nærstående familiemedlem i Norge (ektefelle/samboer, søsken eller familiemedlemmer i opp- eller nedstigende linje).
- Utenlandsk passasjer på skip som har påbegynt seilas før 16. mars kl. 08.00, og har behov for innreise til Norge for å kunne returnere til hjemlandet. Det må være avklart hvordan videre transport ut fra Norge skal foregå på en forsvarlig måte, som ikke er i strid med Covid-19-forskriften.

Det presiseres at ovennevnte liste ikke uttømmende angir hva som kan anses som en «særlig grunn». Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer.

5. Nærmere om krav til dokumentasjon

Den enkelte utlending må ved behov kunne sannsynliggjøre at vedkommende faller inn under ett av de aktuelle unntakene.

6. Forholdet til karanteneregelverket

Det understrekes at unntakene fra bortvisningsbestemmelsene ikke innebærer unntak fra de til enhver tid gjeldende regler om karantene og isolering.

7. Forholdet til utlendingslovens regler om bortvisning

Departementet presiserer at bortvisningsforskriften supplerer utlendingslovens regler om bortvisning, ikke erstatter dem. Utlendinger kan fortsatt bli bortvist i medhold av lovens regler, herunder av hensyn til folkehelsen etter § 17 første ledd bokstav l og § 121 jf. § 123, forutsatt at vilkårene er til stede og ordinære saksbehandlingsregler følges.

De ovennevnte bestemmelsene i utlendingsloven gjør ikke særskilte unntak for persongruppene nevnt i forskriften §§ 1 til 2 a eller for personer som var i Norge før 16. mars 2020. Departementet vil imidlertid understreke at personer som faller utenfor forskriften ikke – på nåværende tidspunkt – kan bortvises utelukkende med henvisning til den generelle situasjonen med utbrudd av Covid-19. I slike tilfeller må det foretas en individuell vurdering som bygger på konkrete omstendigheter ved utlendingen som vurderes bortvist. Departementet antar at det kan være grunnlag for å bortvise utlendinger som utgjør en særskilt smitterisiko, for eksempel på grunn av adferd som er i strid med offisielle råd og retningslinjer.

8. Bruk av tvangsmidler

Når det gjelder presiseringen som er tilføyet i § 1 annet ledd om at det kan anvendes tvangsmidler med hjemmel i bestemmelsene i utlendingsloven kapittel 12, innebærer den blant annet at det kan besluttes pågrep og internering etter de samme hjemlene og vilkårene i utlendingsloven som gjelder for bortvisningssaker for øvrig.

I tilfeller hvor noen f.eks. er stanset av politiet etter utlendingsloven § 21a og mest sannsynlig skal bortvises etter bortvisningsforskriften, kan utlendingsloven § 106 første ledd bokstav i gi grunnlag for pågripelse. Dersom politiet mener det er behov for å holde utlendingen ut over 24 timer (jf. utlendingsloven § 106 b tredje ledd siste punktum), vil den mest aktuelle hjemmelen for å vurdere dette formodentlig være utlendingsloven § 106 første ledd bokstav b (unndragelsesfare).

Med hilsen

Nina E. D. Mørk (e.f.)
avdelingsdirektør

Kaja Kolvig
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur